

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod circa istam questionem est triplex positio.

Prima est Philosophorum, qui dicunt, quod motus cœli semper durabit. Sed hoc non est consonum fidei nostræ, quæ ponit certum numerum electorum præfinitum à Deo; & sic oportet quod generatio hominum non in perpetuum duret, & eadem ratione nec aliæ quæ ad generationem hominis ordinantur, sicut est motus cœli, & variationes elementorum.

Alii vero dicunt, quod motus cœli cessabit secundum naturam. Sed hoc etiam est falsum: quia omne corpus quod naturaliter quiescit, & naturaliter movetur, habet locum in quo naturaliter quiescit, ad quem naturaliter movetur, & à quo non recedit nisi per violentiam. Nullus autem locus potest assignari corpori cœlesti: quia non est magis naturalis soli accessus ad punctum orientis quam recessus ab eo: unde vel motus ejus non esset naturalis totaliter, vel motus ejus non terminatur naturaliter ad quietem.

Unde dicendum est secundum alios, quod motus cœli cessabit in illa mundi innovatione, non quidem ex aliqua naturali causa, sed divina voluntate faciente. Corpus enim illud, sicut & aliæ, in ministerium hominis dupliciter facta sunt, ut prius dictum est. Altero autem horum ministeriorum homo post statum gloriæ non indigebit, scilicet secundum quod corpora ei deserviunt ad sustentationem corporalis vitæ: hoc autem modo corpus cœleste servit ei per motum, in quantum per motum cœli multiplicatur gentis humanum, & generantur plantæ, & alia animalia, quæ usui hominum sunt necessaria, & temperies in aere efficitur, conservans sanitatem. Unde, homine glorificato, motus cœli cessabit.

Ad primum ergo dicendum, quod verba illa intelliguntur de terra secundum statum istum in quo potest esse principium generationis, & corruptionis plantarum; quod patet ex hoc quod ibi dicitur: *Cunctis diebus terra sementis, & messis*: & hoc simpliciter concedendum est, quod quando terra erit messibus, & semenibus apta, motus cœli non cessabit.

Et similiter dicendum ad secundum, quod Dominus loquitur ibi de duratione seminis Israel secundum presentem statum; quod patet ex hoc quod dicit: *Et semen Israel deficiet, ut non sit gens coram me cunctis diebus*: vicissitudo enim dierum post statum istum non erit: & ideo etiam leges de quibus fecerat mentionem, post istum statum non erunt.

Ad tertium dicendum, quod finis qui ibi assignatur corporibus cœlestibus, est finis proximus, quia est proprius eorum actus; sed iste actus ulterius ordinatur ad alium finem, scilicet ad ministerium humanum, ut patet per illud quod habetur Deut. 17. 16. *Ne forte oculis elevatis ad cælum videas solem, & lunam, & omnia astra cœli; & errore deceptus adores ea quæ fecit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus quæ sub cælo sunt*. Et ideo magis debet judicium sumi de corporibus cœlestibus secundum ministerium hominum quam secundum finem in genere assignatum. Corpora autem cœlestia per alium modum in ministerium hominis glorificari cedunt, sicut prius dictum est; & ideo non sequitur quod frustra remaneant.

Ad quartum dicendum, quod motus cœli non est

de perfectione corporis cœlestis, nisi in quantum per hoc est causa generationis in istis inferioribus, & secundum hoc etiam motus ille facit corpus cœleste participare divinam bonitatem per quandam similitudinem causalitatis; non autem motus est de perfectione substantiæ cœli, quæ remanebit; & ideo non sequitur quod motu cessante, aliquid de perfectione cœli tollatur, secundum quod remanebit.

Ad quintum dicendum, quod omnia corpora electorum, ut infra dicitur, habebunt in seipsis quandam claritatem gloriæ: unde quamvis aliqua superficies terræ non illuminetur à sole, nullo tamen modo remanebit ibi obscuritas.

Ad sextum dicendum, quod Rom. 8. 17. super illud, *Omnis creatura ingemiscit &c.* dicit Ambrosius (Ambrosiastri) expresse, quod omnia elementa cum labore sua explent officia, sicut sol, & luna non sine labore statuta sibi implent spatia: quod est causa noscitur; unde quiescent nobis assumptis. Labor autem ille, ut credo, non significat aliquam fatigationem, vel passionem illis corporibus accidentem ex motu, cum motus ille sit naturalis nihil habens de violentia adjunctum, ut probatur I. cœli & mundi, tex. 19. Sed labor ibi intelligitur defectus ab eo ad quod aliquid tendit: unde quia motus ille ordinatus est ex divina providentia ad complendum numerum electorum, illo incompleto, nondum consequitur illud ad quod ordinatus est: & ideo similiter dicitur laborare, sicut homo qui non habet quod intendit: & hic etiam defectus à cœlo tollitur impleto numero electorum. Vel etiam potest referri ad desiderium futuræ innovationis, quam, ex divina dispositione expectat.

Ad septimum dicendum, quod in corpore cœlesti non est aliqua potentia quæ perficiatur per locum vel quæ facta sit propter hunc finem qui est esse in tali loco; sed hoc modo se habet potentia ad ubi in corpore cœlesti, sicut se habet potentia artificis ad hoc quod facit diversas domos unius modi; quarum si unam faciat, non dicitur frustra potentiam habere; & similiter in quocumque situ ponatur corpus cœleste, potentia quæ est in ipso ad ubi, non remanebit incompleta, nec frustra.

Ad octavum dicendum, quod quamvis corpus cœleste secundum suam naturam æqualiter se habeat ad omnem situm qui est ei possibilis; tamen si comparetur ad ea quæ sunt extra ipsum, non æqualiter se habet ad omnes situs, sed secundum unum situm nobiliter disponitur respectu quorundam quam secundum alium, sicut quoad nos nobiliter disponitur sol in die quam in nocte: & ideo probabile est, cum tota innovatio mundi habeat ordinem ad hominem, quod cælum in illa novitate habeat nobilissimum situm, qui est possibilis in respectu ad nostram (1) habitationem. Vel secundum quosdam cælum quiescet in illo situ in quo factum fuit: alias aliqua revolutio cœli remaneret incompleta. Sed ista ratio videtur inconveniens: quia cum aliqua revolutio sit in cælo quæ non finitur nisi in triginta sex millibus annorum, sequeretur quod tandem mundus deberet durare; quod non videtur probabile. Et præterea secundum hoc posset sciri quando mundus finiri deberet. Probabiliter enim colligitur ab astrologis, in quo situ corpora cœlestia sunt facta, considerato numero annorum qui computatur ab initio mundi; & eodem modo posset sciri certus annorum numerus in quo ad dispositionem similem re-

ver-

(1) Ita Nicolai, & supplementum. Al. habitabilem, ms. humilitatem.

verteretur. Tempus autem finis mundi ponitur esse ignotum.

Ad nonum dicendum, quod tempus quandoque deficiet motu cœli deficiente; nec illud nunc ultimum erit principium futuri: dicta enim definitio non datur de nunc, nisi secundum quod est continuans partes temporis, non secundum quod est terminans totum tempus; & de hoc dictum est in 1. dist. II. Libri, cum de æternitate mundi ageretur.

Ad decimum dicendum, quod motus cœli non dicitur naturalis, quasi sit pars naturæ, eo modo quo principia naturæ naturalia dicuntur: nec iterum hoc modo quod habeat principium activum in natura corporis, sed receptivum tantum. Principium autem activum ejus est in substantia spirituali, ut dicit Commentator in I. cœli & mundi: & ideo est inconveniens, si per novitatem gloriæ motus ille tollatur: non enim eo ablato, natura corporis cœlestis variabitur.

Alias rationes concedimus, scilicet (2) duas primas quæ sunt ad oppositum: quia debito modo concludunt.

Sed quia aliæ duæ videntur concludere quod motus cœli naturaliter cesset, ideo ad eas respondendum est.

Ad primam ergo earum dicendum, quod motus cessat habito eo propter quod est, si illud sequatur motum, & non concomitetur ipsum. Illud autem propter quod est motus cœlestis, secundum Philosophos, concomitat motum, scilicet imitatio divinæ bonitatis in causalitate quam habet super inferiora: & ideo non oportet quod naturaliter motus ille cesset.

Ad secundam dicendum, quod quamvis immobilitas sit simpliciter nobilior quam motus, tamen motus in eo quod per motum potest consequi aliquam perfectam participationem divinæ bonitatis, est nobilior quam quies in illo quod nullo modo per motum possit illam perfectionem consequi: & ratione ista terra, quæ est infimum corporum, est sine motu; quamvis ipse Deus, qui est nobilissimus rerum, sine motu sit, à quo corpora nobiliora moventur: & inde est etiam quod motus superiorum corporum possent poni secundum viam naturæ perpetui, nec unquam ad quietem terminari, quamvis motus inferiorum corporum ad quietem terminetur.

ARTICULUS III.

Utrum corporibus cœlestibus claritas augeatur in illa innovatione.

1. AD tertium sic proceditur. Videtur quod corporibus cœlestibus claritas non augeatur in illa innovatione. Illa enim innovatio in corporibus inferioribus erit per ignem purgantem. Sed ignis purgans nunquam pertingit ad corpora cœlestia, ut præcedenti distinctione dictum est. Ergo corpora cœlestia non innovabuntur per majoris claritatis susceptionem.

2. Præterea. Sicut corpora cœlestia per motum sunt causa generationis in istis inferioribus, ita & per lucem. Sed cessante generatione, cessabit motus, ut dictum est. Ergo similiter cessabit lux cœlestium corporum magis quam augeatur.

3. Præterea. Si innovato homine corpora cœlestia innoventur, oportet quod eo deteriorato fiant deteriora. Sed hoc non videtur probabile, cum illa cor-

In IV. Sent. Tom. V.

(2) Forte tres: quinque enim sunt. (3) Al. quantumcumque. (4) Al. ducitur.

pora sint invariabilia quantum ad id quod est in substantia eorum. Ergo nec innovato homine innovabuntur.

4. Præterea. Si deteriorata tunc fuerint, oportet quod tantum deteriorata fuerint quantum dicuntur esse melioranda in hominis innovatione. Sed Isai. xxx. 26. dicitur, quod tunc erit lux luna sicut lux solis. Ergo & in primo statu ante peccatum luna lucebat quantum nunc lucet sol. Ergo (3) quandocumque luna erat super terram, faciebat diem sicut facit sol: & hoc manifeste apparet falsum per id quod dicitur Gen. 1. quod luna facta est, ut præset nocti. Ergo homine peccante non sunt corpora cœlestia diminuta in lumine, & ita nec eorum lumen augebitur, ut videtur, in hominis glorificatione.

5. Præterea. Claritas corporum cœlestium ordinatur ad usum hominis, sicut & aliæ creature. Sed post resurrectionem claritas solis non cedit in hominis usum: dicitur enim Isai. lx. 19. *Non erit tibi amplius sol ad lucendum per diem, neque splendor luna illuminabit te*: & Apoc. xxi. 23. dicitur, quod civitas illa beatorum non egebit sole, neque luna, ut luceant in ea. Ergo eorum claritas non augebitur.

6. Præterea. Non esset sapiens artifex qui maxima instrumenta faceret ad aliquod modicum artificium constituendum. Sed homo est quoddam minimum comparatione cœlestium corporum, quæ sua ingenti magnitudine quasi incomparabiliter hominis quantitatem excedunt; immo etiam totius terræ, quæ habet se ad cælum ut punctum ad spheram, sicut Astrologi dicunt. Ergo cum Deus sit sapientissimus, non videtur quod finis creationis cœli sit homo; & ita non videtur quod eo peccante cælum deterioratum fuerit, nec eo glorificato, melioretur.

Sed contra est quod dicitur Isai. xxx. 26. *Erit lux luna sicut lux solis, & lux solis septemplexior*.

Præterea. Totus mundus innovabitur in melius, ut supra dictum est. Sed cælum est nobilior pars mundi corporalis. Ergo in melius mutabitur. Sed hoc non potest esse, nisi majori claritate resplendeat. Ergo majorabitur, & crescet claritas ejus.

Præterea. Omnis creatura quæ ingemiscit, & parturit, expectat revelationem gloriæ futuræ filiorum Dei, ut dicitur Rom. viii. Sed etiam corpora cœlestia sunt hujusmodi, ut ibidem dicit Glossa. Ergo expectant gloriam Sanctorum. Sed non expectarent, nisi ex hoc eis aliquid accresceret. Ergo claritas eis per hoc accrescet, qua præcipue decorantur.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est, ad hoc innovatio mundi ordinatur, ut etiam mundo innovato manifestis indicis quasi sensibilibus Deus ab homine videatur. Creatura autem præcipue in Dei cognitionem (4) ducit sua specie, & decore, quæ manifestant sapientiam facientis, & gubernantis: unde dicitur Sap. xiii. 5. *A magnitudine speciei cognoscibiliter poterat Creator horum videri*. Pulchritudo autem cœlestium corporum præcipue consistit in luce: unde Eccli. xlvi. 10. *Species cœli gloria stellarum, mundum illuminans in excelsis Dominus*: & ideo præcipue quantum ad claritatem corpora cœlestia meliorabuntur. Quantitas autem, & modus meliorationis illi soli cognita est qui erit meliorationis auctor.

Ad primum ergo dicendum, quod ignis purgans non causabit innovationis formam, sed disponet tan-

Rr

tum

tum ad eam purgando à foeditate peccati, & ab impuritate commixtionis, quæ in corporibus cælestibus non invenitur: & ideo quamvis corpora cælestia per ignem non sint purganda, sunt tamen divinitus innovanda.

Ad secundum dicendum, quod motus non importat aliquam perfectionem in eo quod movetur, secundum quod in se consideratur, cum sit actus imperfecti; quamvis possit pertinere ad perfectionem corporis, in quantum est causa alicujus. Sed lux pertinet ad perfectionem corporis lucentis etiam in substantia sua considerari: & ideo postquam corpus cæleste desinet esse causa generationis, non remanebit motus, sed remanebit claritas ejus.

Ad tertium dicendum, quod super illud Isai. xxx. *Erit lux lunæ sicut lux solis*, dicit Glossa (interlinealis.) „Omnia propter hominem facta in ejus lapsu peiorata sunt, & sol, & luna suo lumine minorata: quæ quidem minoratio à quibusdam intelligitur secundum realem luminis minorationem. Nec obstat quod corpora cælestia secundum naturam sint invariabilia: quia illa variatio facta est à divina virtute. Alii autem probabiliter intelligunt, minorationem illam esse dicentes non secundum realem luminis defectum, sed quoad usum hominis, qui non tantum beneficium ex lumine corporum cælestium post peccatum consecutus est, quantum ante fuisset (5) consecutus; per quem etiam modum dicitur Gen. III. 17. *Maledicta terra in opere tuo... spinas, & tribulos germinabit tibi*: quæ tamen etiam ante spinas & tribulos germinabat, sed non in hominis penam. Nec tamen sequitur, si lux cælestium corporum per essentiam minorata non est homine peccante, quod realiter non sit augenda in ejus glorificatione: quia peccatum hominis non immutavit statum universi, cum etiam homo prius, & post, animalem vitam habuerit, quæ motu, & generatione creaturæ corporalis indigeat. Sed glorificatio hominis statum totius creaturæ corporalis immutabit, ut dictum est; & ideo non est simile.

Ad quartum dicendum quod minoratio illa, ut probabiliter æstimatur, non fuit secundum substantiam, sed secundum effectum: unde non sequitur quod luna existens super terram, diem fecisset, sed quod tantum commodum ex lumine lunæ homo habuisset, sicut nunc habet ex lumine solis: & post resurrectionem, quando lux lunæ augmentabitur secundum rei veritatem, non erit alicubi nox super terram, sed solum in centro terræ ubi erit infernus: quia tunc, ut dicitur, luna lucebit quantum nunc lucet sol; sol autem in septuplum quam modo luceat; corpora autem beatorum septies magis sole: quamvis hoc non sit aliqua auctoritate, vel ratione probatum.

Ad quintum dicendum, quod aliquid potest cedere in usum hominis dupliciter. Uno modo præter necessitatem; & sic nulla creatura cedit in usum hominis, quia ex Deo plenam sufficientiam habebit; & hoc significatur in auctoritate Apostoli inducta, quæ dicit, quod civitas non eget sole, vel luna. Alius usus est ad majorem perfectionem: & sic homo aliis creaturis utitur, non tamen quasi necessariis ad perveniendum in finem, sicut nunc eis utitur.

Ad sextum dicendum, quod ratio illa est Rabbi Moysi, qui omnino nititur improbare mundum propter hominem esse factum: unde hoc quod in veteri testamento de innovatione mundi legitur, sicut patet

(5) *Al. deest consecutus.* (6) *Nicolai aliquo.*

in auctoritatibus Isaïæ inductis, dicit metaphorice esse dictum; ut sicut alicui dicitur obtenebrari sol, quando in magnam tristitiam incidit, ut nesciat quid faciat (qui etiam modus loquendi consuetus est in Scriptura) ita etiam è contrario dicitur ei sol magis lucere, & totus mundus innovari, quando ex statu tristitiæ in maximam exultationem convertitur. Sed hoc dissonat ab auctoritatibus, & expositionibus Sanctorum. Unde rationi illi inductæ hoc modo respondendum est, quod quamvis corpora cælestia maxime excedant corpus hominis, tamen plus multo excedit anima rationalis cælestia corpora quam ipsa excedant corpus humanum: unde non est inconveniens, si corpora cælestia propter hominem esse facta dicantur; non tamen sicut principale finem, quia principalis finis omnium Deus est.

ARTICULUS IV.

Utrum elementa innovabuntur per receptionem alicujus claritatis.

1. Ad quartum sic proceditur. Videtur quod elementa non innovabuntur per receptionem alicujus claritatis. Sicut enim lux est claritas corporis cælestis propria, ita calidum, & frigidum, & humidum, & siccum sunt propriæ qualitates elementorum. Ergo sicut cælum innovatur per augmentum claritatis, ita debent innovari elementa per augmentum qualitaturn activarum, & passivarum.

2. Præterea. Rarum, & densum sunt propriæ qualitates elementorum, quas elementa in illa innovatione non amittent, ut dictum est. Sed raritas, & densitas elementorum resistere videntur claritati, cum corpus clarum oporteat (6) alio modo condensatum esse: unde claritas aeris non videtur quod possit claritatem pati; & similiter etiam nec densitas terræ, quæ pervietatem tollit. Ergo non potest esse quod innoventur per alicujus claritatis additionem.

3. Præterea. Constat quod damnati erunt in terra. Sed ipsi erant in tenebris non solum interioribus, sed etiam exterioribus. Ergo terra non dotabitur claritate in illa innovatione, & eadem ratione nec alia elementa.

4. Præterea. Multiplicatio claritatis in elementis multiplicat calorem. Si igitur in illa innovatione erit major claritas elementorum quam nunc sit, erit etiam per consequens major caliditas; & sic videtur quod transmutentur à naturalibus suis qualitatibus, quæ sunt eis secundum certam mensuram; quod est absurdum.

5. Præterea. Bonum universi, quod consistit in ordine, & harmonia, dignius est quam bonum alicujus naturæ singularis. Sed si creatura efficiatur melior, tollitur bonum universi: quia non remanebit eadem harmonia. Ergo si corpora elementaria, quæ secundum gradum suæ naturæ quem tenent in universo, claritatis debent esse expertia, claritatem recipiant, ex hoc magis deperiet perfectioni universi quam accrescet.

Sed contra est quod dicitur Apocalyp. I. 21. *Vidit cælum novum, & terram novam*. Sed cælum innovabitur per majorem claritatem. Ergo & terra, & similiter alia elementa.

Præterea. Corpora inferiora fuerunt in usum hominis, sicut & superiora. Sed creatura corporalis remunerabitur propter ministerium quod homini exhibuit,

buit, ut videtur Glossa ad Rom. VIII. Ergo etiam elementa clarificabuntur, sicut & alia corpora cælestia.

Præterea. Corpus hominis est ex elementis compositum. Ergo partes elementorum quæ sunt in corpore hominis, glorificato homine, glorificabuntur per receptionem claritatis. Sed eandem convenit esse dispositionem totius, & partium. Ergo & ipsa elementa convenit claritate dotari.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod sicut est ordo cælestium spirituum ad spiritus terrenos, scilicet humanos, ita etiam est ordo cælestium corporum ad corpora terrestria. Cum autem creatura corporalis sit facta propter spirituales, & per eam regatur, oportet similiter disponi corporalia sicut spiritualia disponuntur. In illa autem ultima rerum consummatione spiritus inferiores accipient proprietates superiorum spirituum, quia homines erunt sicut Angeli in cælis, sicut dicitur Marth. XXI. & hoc erit, in quantum ad maximam perfectionem deveniet id secundum quod humanus spiritus cum Angelico convenit. Unde & similiter cum corpora inferiora cum cælestibus non communicent nisi in natura lucis, & diaphani, ut dicitur in II. de Anima, text. LXVIII. oportet corpora inferiora maxime perfici secundum claritatem. Unde omnia elementa claritate quadam vestiuntur; non tamen æqualiter, sed secundum modum suum. Terra enim, ut dicitur, erit in superficie exteriori pervia sicut vitrum, aqua sicut crystallus, aer ut cælum, ignis ut luminaria cæli.

Ad primum ergo dicendum, quod, sicut supra dictum est, innovatio mundi ordinatur ad hoc quod homo etiam sensu in corporibus quodammodo per manifesta indicia Divinitatem videat. Inter sensus autem nostros spiritualior est visus, & subtilior: & ideo quantum ad qualitates visivas, quarum principium est lux, oportet omnia corpora inferiora maxime meliorari. Qualitates autem elementares pertinent ad tactum, qui est maxime materialis: & earum excessus contrarietatis magis est contristativus. Excessus autem lucis erit delectabilis, cum contrarietatem non habeat nisi propter organi debilitatem, quæ tunc non erit.

Ad secundum dicendum, quod aer non erit clarior sicut radios projiciens, sed sicut diaphanum illuminatum; terra vero quamvis ex natura sua opacitatem habeat propter defectum lucis, tamen ex divina virtute in sui superficie claritatis gloria vestiatur sine præjudicio densitatis ipsius.

Ad tertium dicendum, quod in loco inferni non erit terra glorificata per claritatem, sed loco hujus gloriæ habebit pars illa terræ spiritus rationales hominum, & demonum; qui quamvis ratione culpæ sint infimi, tamen ex dignitate naturæ sunt qualiter qualitate corporali superiores. Vel dicendum, quod etiam si sit tota terra glorificata, nihilominus reprobi in tenebris exterioribus erunt: quia etiam ignis inferni (1) qui aliquid eis lucebit, quantum ad aliud eis lucere non poterit, ut dist. ult. dicitur.

Ad quartum dicendum, quod claritas illa erit in istis corporalibus, sicut est in corporibus cælestibus, in quibus caliditatem non causat: quia corpora ista tunc in IV. Sent. Tom. V.

(1) *Nicolai*: qui ad aliquid: forte qui quantum ad aliquid, (2) *Al. plantæ, & alia animalia, sic & in titulo.* (3) *Al. deest in.*

erunt inalterabilia, sicut modo cælestia.

Ad quintum dicendum, quod non tolletur propter meliorationem elementorum ordo universi: quia etiam omnes aliæ partes meliorabuntur; & sic remanebit eadem harmonia.

ARTICULUS V.

Utrum plantæ, & animalia remaneant in illa innovatione.

IV. cont. Gent. cap. ult. postmed.

1. Ad quintum sic proceditur. Videtur quod (2) plantæ, & animalia remaneant in illa innovatione. Elementis enim non debet aliquid subtrahi quod ad eorum ornatum pertinet. Sed animalibus, & plantis elementa ornari dicuntur. Ergo non auferentur (3) in illa innovatione.

2. Præterea. Sicut elementa homini servierunt, ita etiam animalia, & plantæ, & corpora mineralia. Sed elementa propter prædictum ministerium glorificabuntur. Ergo & animalia, & plantæ, & mineralia corpora glorificabuntur.

3. Præterea. Universum remanebit imperfectum, si aliquid quod est de ejus perfectione auferatur. Sed species animalium, & plantarum, & corporum mineralium sunt de perfectione universi. Cum igitur non debeat dici, quod mundus in sua innovatione imperfectus remaneat, videtur quod oportet dicere, plantas, & animalia remanere.

4. Præterea. Animalia, & plantæ habent nobilior formam quam ipsa elementa. Sed mundus in illa finali innovatione in melius mutabitur. Ergo magis debent remanere animalia, & plantæ quam elementa, cum sint nobiliora.

5. Præterea. Inconveniens est dicere, quod naturalis appetitus frustreretur. Sed secundum naturalem appetitum animalia, & plantæ appetunt esse perpetuum, etsi non secundum individuum, saltem secundum speciem: & ad hoc ordinatur eorum generatio continua, ut in II. de generat. text. LIX. dicitur. Ergo inconveniens est dicere, quod istæ species aliquando deficiant.

Sed contra. Si plantæ, & animalia remaneant, aut omnia, aut quædam. Si omnia, oportebit etiam animalia bruta quæ prius fuerunt mortua resurgere, sicut & homines resurgent: quod dici non potest, quia cum forma eorum in nihilum cedat, non potest eadem numero resumere. Si autem non omnia, sed quædam, cum non sit major ratio de uno quam de alio quod in perpetuum maneat, videtur quod nullum eorum in perpetuum manebit. Sed quidquid remanebit post mundi innovationem, in perpetuum erit, generatione, & corruptione cessante. Ergo plantæ, & animalia penitus post mundi innovationem non erunt.

Præterea. Secundum Philosophum in II. de generat. text. LV. LVI. & LVIII. in animalibus, & plantis, & hujusmodi corporibus speciei perpetuitas non conservatur, nisi secundum continuationem motus cælestis. Sed tunc motus cælestis deficiet. Ergo non poterit perpetuitas in istis speciebus conservari.

Præterea. Cessante fine, cessare debet id quod est ad finem. Sed animalia, & plantæ factæ sunt ad animalem vitam hominis sustentandam: unde dicitur Genes. IX. 3. *Sicut olera virentia dedi*

Rt 2

vo-